

Begroting 2019: Bijdrage ChristenUnie Almelo

1 november 2018

Voor ons ligt de eerste begroting van het nieuwe college. Na de aanloop naar de verkiezingen in maart jl. waarbij een minderheidscollege weinig meer door de raad kreeg en de stad 'op slot' leek te zitten; na een formatie die langer duurde dan verwacht en een rustige periode waarin de raad weinig besluiten langs kreeg; en na de eerste confrontaties en profileringsdrang coalitie-oppositie bij de presentatie van het coalitieakkoord kan nu – na een verdiende zomervakantie – de reguliere draad weer opgepakt worden. De fractie van de ChristenUnie Almelo heeft daarbij een groot vertrouwen in het college dat er zit. De begroting straalt dat ook uit. De **ambitie** om de grote uitdagingen die er zijn – zoals duurzaamheid, het vormgeven van preventie of de aanpak van eenzaamheid – daadwerkelijk gestalte te geven. De **daadkracht** en durf om zaken als (gratis) parkeren en participatie aan te pakken in plaats van op de winkel te passen. We zijn ervan overtuigd de resultaten die komen ook zullen leiden tot meer **vertrouwen** in de stad en haar bestuur. Dat vereist wel dat raad, college en ambtenaren eer gezamenlijk voor gaan. Deze begroting, waarvoor we onze complimenten willen uitspreken, is daarvoor een goede start.

Bestuurscultuur & Financiën

De ChristenUnie fractie heeft er van oudsher voor gepleit om inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven te betrekken bij de beleidsontwikkelingen in de stad en aan hen zoveel mogelijk taken, verantwoordelijkheden en ook middelen over te dragen. Niet heersen maar dienen, een dienende overheid die initiatieven vanuit de stad faciliteert. We constateren in de begroting dat er weer twee belangrijke stappen vooruit zijn gezet:

- **Niet realiseerbare bezuinigingen** zijn geschrapt. Te vaak hebben we in het verleden gezien dat taakstellingen werden opgenomen als een vorm van wensdenken (zie bijvoorbeeld de jarenlange taakstelling van 150k€ richting VRT); of zelfs als een middel om tegen beter weten in de begroting kloppend te maken (zie bijvoorbeeld de beoogde parkeerinkomsten). Het siert het college dat niet realiseerbare bezuinigingen zijn geschrapt, zelfs al leidt dat tot een incidenteel negatief resultaat over 2019. We hebben behoefte aan een begroting waar je op kunt bouwen! Niet aan wensdenken!
- Er is, mede op basis van het coalitieakkoord, **ruimte** gecreëerd **voor investeringen** terwijl we tegelijkertijd blijven inzetten op een blijvend financieel herstel. Dit geeft ruimte voor innovatie en voorkomt dat we de stad 'kapot bezuinigen'.

Rond bestuurscultuur zien we ook twee aandachtspunten:

- We moeten **waken voor** een opleving van de vermaledijde '**potjescultuur**'? Op pag. 65 lezen we als uitgangspunten dat *Tegenvallers gedurende het jaar worden opgevangen door bijsturing binnen het hooftdaakveld* en dat *Tussentijds aanwenden [van incidentele meevallers] voor bijsturing van incidentele knelpunten binnen het hooftdaakveld is toegestaan*. Gaan de tijden herleven dat even 6 ton die over is bij het stadhuis wordt geschoven naar het potentieel beweegbaar maken van de Egbert Gorterbrug? Gaan de tijden herleven dat de raad voor elk voorstel dekking moet zoeken met een onvindbaar potje dat alleen het college weet te vinden? Er wordt verwezen naar de 'Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2014' maar nadien is –ook in kader toezicht door de provincie duidelijk– afgesproken dat alle meevallers en tegenvallers via de algemene middelen gaan.
- Dus dat een stijging van de OZB-opbrengst met 120k€ (pag. 59) wordt 'gecompenseerd' met een

verlaging van de rioolheffing van 120k€ (los van het feit dat de compensatie vice versa is!) is niet de gewenste denkwijze. Ten onrechte worden onafhankelijke budgetten gekoppeld.

- Dat de vrijval uit de impactvisie kunstwerken van 413k€ niet wordt opgepot maar vrijkomt voor het incidentele perspectief is wel de cultuur die we willen (pag. 13)! Dat dit bedrag vervolgens één-op-één wordt gekoppeld aan de besparingsverliezen uitvoering fysiek en systeeminnovatie fysiek domein (pag. 85) weer niet.... We zien dit als de laatste stuip trekkingen van een verdwijnende bestuurscultuur.

- Bij de gemeenschappelijke regelingen is de overhead een aandachtspunt. Deze is vele malen groter dan bij de gemeente zelf. Men lijkt het geld wel erg makkelijk uit te geven, mogelijk vanuit de gedachte dat het 'toch niet van henzelf is'. We zien hier een ongebreidelde groei, zoals recent ook in de raad besproken rond de beoogde 2,5FTE Privacy Officer bij Regio Twente. Er is een hogere bijdrage aan Regio Twente (gedurende 2018 al een stijging van 130k€, in 2019 weer 174k€ hoger; nog zonder een bijdrage aan de Agenda van Twente), de overgang naar ODT is niet budgetneutraal (310k€ extra bijdrage), de GBT moet zijn reserves op orde brengen (50k€ incidentele extra bijdrage), de bijdrage aan VRT gaat in de toekomst structureel 130k€ omhoog i.p.v. een taakstelling van dezelfde orde, etc. De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. **Bestuurlijke samenwerkingsverbanden** zoals gemeenschappelijke regelingen (WGR) **vragen een kritische houding**. De ChristenUnie is niet per definitie tegen gemeenschappelijke regelingen, maar die dienen op zijn minst de mogelijkheid in zich te hebben dat de individuele gemeente eigen beleid kan blijven formuleren. Ook is belangrijk dat de raad zicht en controle houdt op besluiten die een WGR neemt.

Zorg

De fractie van de ChristenUnie is bijzonder tevreden over de **preventieve insteek** bij het programma zorg en de aandacht voor een veilige en positieve gezins- en thuissituatie, zoals ook aangegeven in het coalitieakkoord. Wat ons betreft is kan er niet genoeg aandacht zijn voor het versterken van preventie bij het jonge kind door te investeren in opvoedingsondersteuning, vroegsignalering en de relatie onderwijs- Jeugdzorg. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd. Daarom is landelijk het actieprogramma Kansrijke Start opgesteld. Op de motiemarkt is aandacht gevraagd voor het initiatief 'vrouwen coachen meiden'. Dit vrijwilligerswerk voorkomt niet alleen voortijdige schooluitval, het draagt uiteindelijk ook bij aan het beperken van de instroom in de Jeugdzorg (en daarmee ook aan het beperken van kosten voor de gemeente). Net als bij een 'schuldhulpmaatje' is de ChristenUnie van mening dat het stimuleren van dergelijke laagdrempelige hulp (zo mogelijk als een algemene voorziening) zich in verschillende opzichten uitbetaalt. Via een **motie** roepen we het college op hier de mogelijkheden toe te verkennen.

Landelijk wordt ook hard gewerkt aan het opstellen van een Nationaal Preventieakkoord. Meer dan 50 maatschappelijke partners leveren bijzondere inspanningen om samen met het kabinet afspraken te maken die echt iets gaan betekenen voor de gezondheid van alle Nederlanders. Hopelijk ziet het college hier het belang van een lokale aanpak als het gaat om roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Is het college bereid om – zodra het Nationaal Preventieakkoord er is – hier lokaal mee aan de slag te gaan (verder dan alleen het bundelen van het huidige beleid)?

Maatregelen voor 2019 die ons ook bijzonder aanspreken zijn de aanpak van zorgfraude (het is het geld van de inwoners!), het beoordelen van subsidies op maatschappelijke effecten (motie PvdA c.s. 2 juli 2015) en de bestrijding van eenzaamheid onder ouderen, waar ook 50k€ budget voor wordt vrijgemaakt. Goede zorg en aandacht voor ouderen in de strijd tegen eenzaamheid en maatschappelijke isolement is belangrijk, en sluit naadloos aan op de ChristenUnie ambities voor een waardig ouder worden. De ChristenUnie is er ook voorstander van dat ouderen in een koopwoning gebruik kunnen maken van een **Blijverslening** om de woning aan te passen zodat ze er, ondanks toenemende lichamelijke beperkingen, kunnen blijven wonen. Bij de motiemarkt heeft de COSBO dit ook bepleit. We dienen hier een **motie** over in. Bij de motiemarkt heeft Thuis teamtwente ook gepleit voor beschermd wonen in de thuissituatie. Ook deze motie steunen we.

De ChristenUnie vraagt tenslotte graag de aandacht van het college voor de motie rond een lokale **inclusieagenda** die bij de begroting 2018 is aangenomen. Deze vraagt om verdere opvolging/uitvoering.

Economie en participatie

In het programma Economie en participatie zijn er twee speerpunten uit het coalitieakkoord waar de ChristenUnie zich bijzonder hard voor maakt:

- Het voorkomen van problematische schulden door goede voorliggende voorzieningen, zoals '**schuldhulpmaatje**' of het overnemen van beginnende schulden(problematiek) door de gemeente.
- De **collectieve zorgverzekering** wordt structureel gecontinueerd (binnen een taakstellend budget).

Vanuit onze achtergrond en handelen in het verleden steunen we ook bijzonder het stimuleren van vrijwilligerswerk en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Op twee punten zou de ChristenUnie graag nog een versterking zien:

- De uitvoering van de participatiewet moet zodanig zijn dat meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk komen. Maar hoe doen we dat? We moeten waken voor 're-integratie cowboys' zoals we die in het verleden hebben gezien (en zoals we die ook zagen in de kinderopvang en we die nu zien bij de zorgbureaus: ondernemers die op het geld afkomen). Als ChristenUnie willen we benadrukken de kennis en ervaring van SOWECO, Werkplein en het intern verzelfstandigde groenbedrijf optimaal te benutten.
- In 2022 willen we bereiken dat minder Almelo'se kinderen financiële belemmeringen hebben om zich te ontplooien. (Overerfelijke) armoede onder kinderen is een belangrijk speerpunt. Wij willen ook pleiten voor kinderen vanuit het AZC. Met veel ophef heeft de Raad eind 2017 geregeld dat de zogenaamde Klijnsmamiddelen in zeer strikte zin worden gereserveerd voor kinderen. Het geld staat daarmee nog steeds op de bank omdat we er geen 'raad' mee weten. Heeft de Raad echt hart voor kinderen? Of was dit enkel politiek armpje drukken met het toenmalige college dat het geld indirecter wilde inzetten voor kinderen? In verschillende plaatsen zijn al moties aangenomen voor het verruimen van het **kinderpardon**. Wat de ChristenUnie betreft sluit Almelo zich daarbij aan. We dienen hiertoe een **motie** in.

Binnenstad

De binnenstad wordt een mix van wonen, werken, winkelen en recreëren. Er zijn in het coalitieakkoord afspraken gemaakt rond het verbeteren van de uitstraling van de binnenstad door het instellen van een fonds voor gevelverbetering. De ChristenUnie is zeer content dat, naar aanleiding van ons amendement bij de programmabegroting 2018 en met het aannemen van de erfgoednota 'zichtbaar verleden', er nu structureel geld beschikbaar komt voor **cultureel erfgoed**. Almelo is een oude stad, die in de loop van de eeuwen op een unieke manier haar veelzijdige vorm heeft gekregen. Deze specifieke ruimtelijk kwaliteiten zijn het waard om beschermd en versterkt worden. Gelukkig is er de laatste jaren weer aandacht voor historische stijl. Eerder hebben wij ook gepleit voor een principestop op sloop van gebouwen van voor 1950. Buiten de historische zone moet juist ruimte zijn ruimte voor innovaties in stijl, creativiteit, kleur.

In het coalitieakkoord is ook afgesproken de **leegstand** verder terug te dringen door het instellen van een leegstandsverordening en striktere handhaving daarvan (vervallen winkelbestemming bij langdurige leegstand). Wat de ChristenUnie betreft wordt ook hier vaart mee gemaakt en wordt zo spoedig mogelijk een belasting op leegstand ingevoerd.

Duurzaamheid

Er komt -voor het eerst- een apart programma Duurzaamheid gericht op een duurzame, klimaatbestendige en leefbare stad, de energietransitie en een circulaire lokale economie. Er is ook nog veel werk te doen om de doelen van het Energieakkoord te halen. In lijn met onze eerdere moties zien wij uit naar de maatregelen rond **aardgas-loos bouwen** en het stimuleren dat Almelo'se inwoners, bedrijven en instellingen hun producten en diensten **lokaal inkopen**. Graag herinneren wij het college ook aan onze breed gedragen motie rond participatiewet/sociaal ondernemerschap van 11 november 2014 waarvan ons nooit helemaal duidelijk is geworden hoe het toenmalige college dat nu heeft vormgegeven. Bij de begroting vorig jaar is een onderzoek naar Social Impact Bonds genoemd (als financieel instrument om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken). Wat is hier de status van?

In het programma Duurzaamheid zit 'relatief weinig' geld. De kansen hier meer van te maken via subsidie of particuliere initiatieven lijken echter groot. Ook hier vragen we aandacht voor. Via afspraken en/of convenanten met lokale ondernemers kan ook heel veel geregeld worden. Denk bijvoorbeeld aan het terugdringen van het gebruik van plastic (naar een plastic-loze gemeente) of de lokale inkoop.

Veiligheid

De aanpak van ondermijning, zoals recent in het Nieuwstraat kwartier, zal het vertrouwen van de inwoners in het bestuur verhogen. Juist hier is de overheid voor! Hetzelfde geldt voor het bestrijden van **mensenhandel en uitbuiting**. Daarbij gaat het de ChristenUnie niet alleen om het bestrijden van illegale en gedwongen prostitutie maar ook om de veilige opvang van slachtoffers. Prostitutie is geen gewoon beroep. Mensen zijn te waardevol om te werken in de prostitutie. Prostitutiecontrole en controle door de GGD behoort structureel plaats te vinden, ook om prostituees te kunnen benaderen om hen te bewegen met behulp van een uitstapprogramma, het werk in de prostitutie achter zich te laten. Onder jongeren speelt sexting (delen van seksueel getinte foto's) en grooming ('digitaal kinderlokken') een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen samen optrekken als het gaat om goede voorlichting en hulpverlening hierover. Wijkteams/professionals zouden ook meer moeten worden getraind om loverboysituaties en gevallen van mensenhandel (thuisprostitutie) in de wijk te herkennen.

Tenslotte

We hebben als fractie onze complimenten uitgesproken over de begroting, maar ook enkele kritische kanttekeningen gezet. De begroting blijft een zeer kwetsbare begroting. Er zijn systeeminnovaties nodig waarvan het effect onzeker is. De vele bezuinigingen vragen veel van onze inwoners. Het is goed dat we hen perspectief geven door naast te bezuinigen ook te investeren en door een toekomstvisie voor de stad neer te zetten. Wat de ChristenUnie betreft is dat een stad waar **iedereen meetelt**, die investeert in de **toekomst van kinderen** en die opkomt op voor **(gods)dienstvrijheid**. Er komt de komende tijd veel op raad en college af. De ChristenUnie fractie hoopt van harte dat er tussen raad, college en maatschappelijke partners een nieuwe samenwerking en rolverdeling ontstaat die waarborgt dat het perspectief voor alle inwoners verbetert en dat er in ieder geval voor de kwetsbare inwoners van Almelo sprake is van sociale stijging. De ChristenUnie fractie wenst raad, college en ambtelijke organisatie daarbij Gods zegen toe.

Fractie ChristenUnie
Wouter Teeuw
Jeanet Buikema